

SOLFEGE GEHOORVORMING

TIPS

&

TRICKS

INHOUDSOPGAVE

1. intervallen
2. toonladders
3. melodie
4. meerstemmigheid
5. horen en lezen

1. Intervallen

Voor een stappenplan om intervallen onder de knie te krijgen zie BIJLAGE 1.

Tip 1

Kies een interval en zing het (stijgend en dalend) op verschillende –progressief geordende- manieren.

Voorbeeld:

Toelichting:

Sla toon g aan op de piano.

Bij 1: zing een reine kwart g-c en denk in de rust de tonen a en b (als 2 achtsten)

Bij 2: zing een reine kwart g-c zonder tussentonen

Bij 3: zing de toon g niet, maar direct toon c

Tip 2

Sla een vaste toon aan op de piano en geef jezelf de opdracht een willekeurige andere toon te treffen. Daarna controleren en het interval benoemen.

Voorbeeld:

Toon a > zingen: toon d erboven > toon d aanslaan > interval benoemen: reine kwart
> zingen: toon f eronder > toon f aanslaan > interval benoemen: grote terts

Tip 3

Sla een willekeurige toon aan op de piano en geef jezelf de opdracht een willekeurige andere toon te treffen. Daarna controleren en het interval benoemen.

Tip 4

Sla een willekeurig interval aan op de piano en zing de aparte tonen.

Tip 5

Sla een willekeurig interval aan op de piano en zing de onderste toon en vervolgens de bovenste toon (of omgekeerd). Zing vanuit deze laatste toon een andere toon. Dit steeds herhalen zodat er een keten van intervallen ontstaat die verbonden zijn door een gemeenschappelijke toon.

Voorbeeld: g-d-a-c

Tip 6

Sla een willekeurig interval aan op de piano en zing beide tonen. Stel je een ander interval voor die geen gemeenschappelijke tonen heeft en zing de tonen ervan.

2. Toonladders

Tip 1:

Zing te beginnen met dezelfde toon, stijgend en dalend:

- a. de dur-toonladder
- b. de melodische moll toonladder
- c. de harmonische moll toonladder
- d. de moll-dur toonladder
- e. de hele toons toonladder
- f. de zigeuner toonladder
- g. de kerktoonladders
- h. de chromatische toonladder

Tip 2:

Kies een toon. Zing vervolgens alle dur- en moll-toonladders waarin deze toon voorkomt.

Voorbeeld:

Toon ais

- komt voor in dur: B, Fis, Cis
- komt voor in harmonisch moll: b, gis, dis, ais
- komt voor in melodisch moll: b, cis, gis, dis, ais

3. Melodie

Tip 1

Schrijf uit het hoofd een stuk op dat je nu studeert.

Tip 2

Verzin een melodie, schrijf deze op en controleer aan de piano

Tip 3

- Leg een grote genummerde verzameling voor- en nazinnen aan.
- Maak op basis hiervan een verzameling voorzinnen , waarmee de nummers corresponderen met je eerste verzameling.
- Oefen regelmatig als volgt:

- pak uit je verzameling voorzinnen een voorzin
- stel je de melodie goed voor
- maak een nazin
- vergelijk het resultaat met je verzameling voor- en nazinnen

Tip 4

Pak een partituur en oefen regelmatig als volgt:

- lees een melodie
- stel die goed voor
- speel de melodie zeer aandachtig
- maak een analyse
- speel de melodie nog een keer aandachtig
- speel de melodie uit het hoofd
- schrijf de melodie uit je hoofd op
- speel de melodie getransponeerd

4. Meerstemmigheid

Tip 1

1. Leg een verzameling homofone zettingen aan (bv. uit de bundel Ars Musica)
2. Oefen regelmatig als volgt:

Variant A

- kies een zetting
- speel deze zetting terwijl je een stem meezingt
- speel van deze zetting bv. alleen de sopraan en bas en zing tegelijkertijd de alt

Variant B

- schrijf sopraan en bas over
- maak de zetting zelf vierstemmig

Tip 2

1. Leg een verzameling Bachkoralen aan: kijk op internet of koop de 371 vierstimmige Choralgesänge (Breitkopf) van Bach.
2. Oefen regelmatig als volgt

- kies een Bachkoraal
- zing sopraan en bas van blad
- speel sopraan en bas
- zing alt en tenor van blad
- speel het Bachkoraal waarbij je je concentreert op een aparte stem
- speel het Bachkoraal waarbij je 3 stemmen uitvoert en een stem zingt
- schrijf het koraal uit je hoofd op

5. Horen en lezen

Tip 1

1. Leg een verzameling audio-opnames en partituren aan.
2. Oefen regelmatig als volgt:

- luister naar een muziekfragment
- pak de partituur en probeer je wat je hebt gehoord voor te stellen
- luister nog eens naar het muziekfragment ZONDER partituur
- luister nog eens naar het muziekfragment MET partituur

Tip 2

1. Leg een verzameling partituren aan
2. Oefen regelmatig als volgt

- kies een partituur
- lees een fragment en probeer je klinkende muziek voor te stellen
- doe de vorige stap zo vaak als nodig is
- controleer aan de piano en luister naar het fragment

6. Melodische dictees

Tip 1

Maak zelf melodische dictees die progressief geordend zijn volgens onderstaande structuur:

Dictees rondom

- a. drieklank (majeur en mineur);
voorbeeld toonvoorraad: c-e-g
- b. drieklank met toon 2;
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-g met toon 2 altijd tussen tonen 1 en 3
- c. drieklank met tonen 2 en 4;
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-f-g met toon 2 altijd tussen tonen 1 en 3 en toon 4 altijd tussen toon 3 en 5
- d. drieklank met toon 2;
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-g met vrij gebruik van toon 2
- e. drieklank met tonen 2 en 4;
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-f-g met vrij gebruik van tonen 2 en 4
- f. drieklank met toon 2, 4 en 6;
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-f-g-a met toon 6 altijd verbonden met toon 5 en vrij gebruik van toon 2 en 4
- g. drieklank met toon 2, 4, 7 en 8;
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-f-g-b met toon 7 altijd verbonden met toon 8 (=toon 1) en vrij gebruik van tonen 2 en 4
- h. drieklank met toon 2, 4, 6 en 7;
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-f-g-a-b met toon 7 altijd verbonden met toon 1 en toon 6 en toon 6 altijd verbonden met toon 5 en vrij gebruik van tonen 2 en 4
- i. drieklank met toon 2, 4, 6;
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-f-g-a met vrij gebruik van toon 2, 4 en 6
- j. drieklank met toon 2, 4, 7;
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-f-g-a met vrij gebruik van toon 2, 4 en 7
- k. introductie verhoogde chromatische doorgangstonen
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-f-fis-g met hier toon fis altijd tussen toon f en g
- l. introductie verlaagde chromatische doorgangstonen
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-f-g-a-bes-b-c met hier toon bes altijd tussen toon b en a
- m. introductie verhoogde chromatische tonen
voorbeeld toonvoorraad: c-d-e-f-fis-g met hier vrij gebruik van toon fis
- n. introductie verlaagde chromatische tonen
voorbeeld toonvoorraad: c-d-es-e-f-g-a-bes-b-c met hier vrij gebruik van de tonen es en bes

Differentieer je oefeningen ook naar maatsoort en ritme. Suggestie ritme-opbouw

- Halven + kwarten
- Halven + kwarten + achtsten
- Gepunteerde kwarten + halven + kwarten + achtsten
- Gepunteerde achtsten + gepunteerde kwarten + halven + kwarten + achtsten
- Halven + kwarten + achtsten + zestienden
- Gepunteerde achtsten + gepunteerde kwarten + halven + kwarten + achtsten + zestienden

Dan toegevoegen:

- Achtste triolen
- Synkopen
- Overbindingen (ook bij triolen!)
- Gepunteerde zestienden
- Gepunteerde achtsten + 2 twee en dertigsten
- Dubbelgepunteerde achtsten
- Zestiende triolen

BIJLAGE: INTERVAL-STAPPENPLAN

Stap 1

Intervallen (melodisch)

Gegeven

een toon (bij voorkeur 1x laten horen)

Opdracht

boven de gegeven toon: zingen van een grote terts en reine quint
(zonder de gegeven toon na te zingen)

Stap 2

Intervallen (melodisch)

Gegeven

een toon (bij voorkeur 1x laten horen)

Opdracht

boven de gegeven toon: zingen van een grote terts, reine quint en rein octaaf
(zonder de gegeven toon na te zingen)

onder de gegeven toon: zingen van een kleine terts en reine quint (zonder de
gegeven toon na te zingen)

Intervallen (harmonisch)

Gegeven

een interval (bij voorkeur 1x laten horen)
typen: grote terts, kleine terts

Opdracht

bepaal het interval

Stap 3

Intervallen (melodisch)

Gegeven

een toon (klinkt slechts 1x)

Opdracht

boven de gegeven toon: zingen van een grote terts, reine kwart, reine quint en
rein octaaf (zonder de gegeven toon na te zingen)

onder de gegeven toon: zingen van een kleine terts, reine quint en rein octaaf
(zonder de gegeven toon na te zingen)

Intervallen (harmonisch)

Gegeven

een interval (bij voorkeur 1x laten horen)
typen: grote terts, kleine terts, reine kwart, reine quint

Opdracht

bepaal het interval

Stap 4

Intervallen (melodisch)

Gegeven

een toon (klinkt slechts 1x)

Opdracht

boven de gegeven toon: zingen van een grote en kleine tert, grote en kleine sext, reine kwart, reine quint en rein octaaf (zonder de gegeven toon na te zingen)

onder de gegeven toon: zingen van een grote en kleine tert, reine quint en rein octaaf (zonder de gegeven toon na te zingen)

Intervallen (harmonisch)

Gegeven

een interval (bij voorkeur 1x laten horen)

typen: grote tert, kleine tert, grote sext, kleine sext, reine kwart, reine quint, rein octaaf

Opdracht

bepaal het interval

Stap 5

Intervallen (melodisch)

Gegeven

een toon (klinkt slechts 1x)

Opdracht

boven de gegeven toon: zingen van een grote secunde, grote en kleine tert, grote en kleine sext, reine kwart, reine quint en rein octaaf (zonder de gegeven toon na te zingen)

onder de gegeven toon: zingen van een grote en kleine tert, kleine sext, reine kwart, reine quint en rein octaaf (zonder de gegeven toon na te zingen)

Intervallen (harmonisch)

Gegeven

een interval (bij voorkeur 1x laten horen)

typen: grote secunde, grote tert, kleine tert, grote sext, kleine sext, reine kwart, reine quint, rein octaaf

Opdracht

bepaal het interval

Stap 6

Intervallen (melodisch)

Gegeven

een toon (klinkt slechts 1x)

Opdracht

boven de gegeven toon: zingen van een grote en kleine secunde, grote en kleine tert, grote en kleine sext, reine kwart, reine quint en rein octaaf (zonder de gegeven toon na te zingen)

onder de gegeven toon: zingen van een grote en kleine tert, kleine sext, groot septiem, reine kwart, reine quint en rein octaaf (zonder de gegeven toon na te zingen)

Intervallen (harmonisch)

Gegeven

een interval (bij voorkeur 1x laten horen)
typen: grote secunde, kleine secunde, grote tert, kleine tert, grote sext, kleine sext, reine kwart, reine quint, rein octaaf

Opdracht

bepaal het interval

Stap 7

Intervallen (melodisch)

Gegeven

een toon (klinkt slechts 1x)

Opdracht

boven de gegeven toon: zingen van een grote en kleine secunde, grote en kleine tert, grote en kleine sext, klein septiem, reine kwart, reine quint en rein octaaf (zonder de gegeven toon na te zingen)

onder de gegeven toon: zingen van een grote secunde, grote en kleine tert, kleine sext, groot septiem, reine kwart, reine quint en rein octaaf (zonder de gegeven toon na te zingen)

Intervallen (harmonisch)

Gegeven

een interval (bij voorkeur 1x laten horen)
typen: grote secunde, kleine secunde, grote tert, kleine tert, grote sext, kleine sext, reine kwart, reine quint, kleine septiem, rein octaaf

Opdracht

bepaal het interval

Stap 8

Intervallen (melodisch)

Gegeven

een toon (klinkt slechts 1x)

Opdracht

boven de gegeven toon: alle intervallen binnen een octaaf (zonder de gegeven toon na te zingen)

onder de gegeven toon: alle intervallen binnen een octaaf behalve verminderde quint/overmatige kwart (zonder de gegeven toon na te zingen)

Intervallen (harmonisch)

Gegeven

een interval (bij voorkeur 1x laten horen)

typen: alle intervallen (inclusief overmatige kwart)

Opdracht

bepaal het interval